

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ
โบราณวัตถุ และการพิพิทธภัณฑ์แห่งชาติ

พุทธศักราช ๒๔๗๗

(รวมที่แก้ไขเพิ่มเติมไว้ในฉบับเดียวกันด้วย)

และ

นโยบายกรมศิลปากร

กรมศิลปากร

จัดพิมพ์ถวาย

ในการประชุมสัมมนานาพระคณาธิการทั่วพระราชอาณาจักร

ณ พระอุโบสถวัดมหาธาตุ พระนคร

๒๓ เมษายน ๒๕๐๓

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ
โบราณวัตถุ และการพิพินิจภัณฑ์แห่งชาติ

พุทธศักราช ๒๔๗๗

(รวมที่แก้ไขเพิ่มเติมไว้ในฉบับเดียวกันด้วย)

และ

นโยบายกรมศิลปากร

กรมศิลปากร

จัดพิมพ์ถวาย

ในการประชุมสัมมนานาพระคณาธิการทั่วพระราชอาณาจักร

ณ พระอุโบสถวัดมหาธาตุ พระนคร

๒๓ เมษายน ๒๕๐๓

เลขหน้า 313

เลขหมู่ 915.9303026
n 113 44

เลขทะเบียน น. 965522

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ
โบราณวัตถุ และการพิพินิจแห่งชาติ
พุทธศักราช ๒๔๗๗

(รวมที่แก้ไขเพิ่มเติมไว้ในฉบับเดียวกันด้วย)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗)

อนุวัติจากตุรนต์

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยาอมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรรวบรวมแก้ไข
เพิ่มเติมกฎหมาย และกฎข้อบังคับอันว่าด้วยโบราณสถาน
ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการพิพินิจแห่งชาติให้บริบูรณ์
จึงมีพระราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

ข้อความเบื้องต้น

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๗๗”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้ พระราชบัญญัตินี้ให้ยกเลิกกฎหมายและกฎข้อบังคับต่อไป

(๑) ประกาศจัดการตรวจรักษาของโบราณ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๖

(๒) พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งโบราณและศิลปวัตถุออกนอกประเทศ พุทธศักราช ๒๔๖๕

(๓) พระราชบัญญัติจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานสำหรับพระนคร พุทธศักราช ๒๔๖๕ กับทั้งบรรดากฎหมายและกฎข้อบังคับอื่น ๆ ซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“โบราณสถาน” หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือซากปรักหักพังแห่งอสังหาริมทรัพย์ซึ่งอายุหรือลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือความจริงเกี่ยวกับ

ประวัติศาสตร์อันมีอยู่ในสิ่งนั้น เป็นประโยชน์ในทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี หรือศิลปกรรม

“ศิลปวัตถุ” หมายความว่า ของที่สร้างทำขึ้นด้วยฝีมือช่างอย่างพิเศษและหาได้ยาก ซึ่งได้ทำขึ้น หรือมีเหตุผลอ้างอิงได้ว่าได้ทำขึ้นอย่างน้อยห้าสิบปีก่อนใช้พระราชบัญญัติ

“โบราณวัตถุ” หมายความว่า ของโบราณอย่างหนึ่งอย่างใดจะเป็นของเกิดในประเทศสยาม หรือต่างประเทศก็ดี ซึ่งให้ความรู้หรือเป็นประโยชน์แก่การศึกษาในทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี

“พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ” หมายความว่า พิพิธภัณฑสถานซึ่งรัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่า อยู่ในความควบคุมของกรมศิลปากร

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้ทำหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมศิลปากร

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า อธิบดี หรือเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้ง หรือมอบอำนาจให้อธิบดีแต่งตั้งขึ้น เพื่อกะทำหน้าที่ต่าง ๆ อันระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออก

กฎกระทรวงตั้งเจ้าพนักงาน วางแบบวิธีการต่าง ๆ กำหนด
ค่าธรรมเนียมจัดการต่าง ๆ อันระบุไว้ในพระราชบัญญัติและ
กิจการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทแห่งพระราช
บัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้วให้ใช้บังคับได้

(มาตรา ๕ นี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วย โบราณสถาน
ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๙๖
ดังต่อไปนี้)

“มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามบทแห่งพระราช
บัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้
ใช้บังคับได้”

หมวด ๒

การรักษาโบราณสถาน

มาตรา ๖ ให้อธิบดีจัดทำบัญชีบรรดาโบราณสถาน
ทั้งหลายที่มีอยู่ในประเทศสยามขึ้นไว้ ไม่ว่าจะเป็นโบราณ
สถานที่มีเจ้าของเป็นของเอกชนคนใด หรือไม่มีเจ้าของ หรือ
เป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน รวมทั้งโบสถ์ วัดวาอาราม และ
สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นอันเกี่ยวแก่การศาสนา

บัญชีนั้นบุคคลใดๆ ย่อมตรวจดูและขอคัดสำเนาได้ หรือ
ขอรับสำเนาบัญชี หรือย่อรายการอันรับรองว่าถูกต้องได้ โดย
เสียค่าธรรมเนียมตามที่อธิบดีจะกำหนดไว้ แต่ไม่เกินห้าบาท

มาตรา ๗ ในการจัดทำบัญชีเช่นว่านั้น เมื่ออธิบดี
มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าโบราณสถานอันใดซึ่งอยู่ในอารักขา
ของทางราชการแห่งอื่น นอกจากกรมศิลปากร หรือเป็นของ
เอกชนคนใด จะต้องจัดเข้าบัญชีไว้ ก็ให้อธิบดีขอให้ทาง
ราชการหรือส่งให้บุคคลที่กล่าวนั้น ยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่
เข้าไปและตรวจดูสิ่งนั้นได้โดยสะดวก แต่ต้องบอกกล่าว
ให้ทราบล่วงหน้าแปดวันก่อนที่จะทำการตรวจ และผู้อารักขา
โบราณสถานแห่งนั้นจะอยู่ด้วยหรือให้ผู้แทนไปอยู่ด้วยในการ
ตรวจนั้นก็ได้

การตรวจจะต้องกระทำโดยมิให้เกิดความขัดข้องไม่
สะดวกแก่ราชการแห่งนั้น หรือบุคคลที่เป็นเจ้าของ ถ้าปรากฏ
ว่าจำเป็นจะต้องขุดค้นหรือกระทำอย่างอื่น จะต้องให้ทาง
ราชการหรือบุคคลนั้น ๆ ตกลงยินยอมด้วย จึงกระทำได้ ถ้า
ตกลงกันได้ ให้อธิบดีรายงานแก่รัฐมนตรี ให้รัฐมนตรีมี
อำนาจสั่งให้ทำการขุดค้นหรือกระทำอย่างอื่นได้ แต่ต้องให้
ค่าสินไหมทดแทนแก่ราชการแห่งนั้น หรือบุคคลที่กล่าวแล้ว
เพื่อความบอบสลายหรือเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใดที่เกิดขึ้น

มาตรา ๘ โบราณสถานอันใดเมื่อได้ขึ้นบัญชีตามที่กล่าว
ไว้ในมาตรา ๖ แล้ว ให้ตกอยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่ง

หมวดนี้ แต่ในกรณีที่^๕เป็นโบราณสถานอันอยู่ในอารักขาของ
ทางราชการหรือเป็นของเอกชน การข^๕นบ^๕ญ^๕ซ^๕เช่นว่านั้นจะมี
ผลใช้ได้เฉพาะภายใต้บังคับเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) อธิบดีจะต้องบอกกล่าวเป็นหนังสือให้ทางราชการ
หรือบุคคลที่กล่าวแล้วทราบถึงการที่เอาโบราณสถานนั้น^๕ข^๕
นบ^๕ญ^๕ และ

(๒) ภายในหนึ่งเดือนนับตั้งแต่วันที่บอกกล่าวเช่น
ว่านั้น ทางราชการหรือบุคคลดังกล่าว^๕นั้นจะออก^๕ท^๕ร^๕ณ^๕คำ^๕ว^๕ิน^๕จ^๕น^๕
ของอธิบดีไปยังรัฐมนตรีได้ ถ้าไม่^๕ท^๕ร^๕ณ^๕ หรือถ้า^๕ร^๕ฐ^๕ม^๕น^๕ต^๕
ร^๕ส่ง^๕ตามคำ^๕ว^๕ิน^๕จ^๕น^๕ของอธิบดี เมื่อ^๕ส^๕น^๕ก^๕ำ^๕ห^๕น^๕ด^๕เว^๕ล^๕า^๕ซ^๕
ง^๕อนุญาตให้^๕อ^๕ท^๕ร^๕ณ^๕เป็น^๕ต^๕น^๕ไป หรือตั้งแต่วันที่^๕แจ้ง^๕คำ^๕ว^๕ิน^๕จ^๕น^๕
ของรัฐมนตรีไปยัง^๕ร^๕า^๕ช^๕การ^๕แห่ง^๕นั้น หรือบุคคล^๕ที่^๕เป็น^๕เจ้า^๕ของ
แล้วแต่กรณี

มาตรา ๙ เมื่อได้^๕ข^๕น^๕บ^๕ญ^๕ซ^๕โบราณสถานใดซึ่งไม่มี^๕เจ้า^๕ของ
ไว้แล้ว ให้^๕ก^๕ร^๕ม^๕ส^๕ิล^๕ป^๕า^๕ก^๕ร^๕เป็น^๕ผู้^๕รับ^๕ผิ^๕ด^๕ช^๕อ^๕บ^๕จ^๕ั^๕ร^๕ก^๕ษา^๕โบราณสถาน
นั้นเหมือนอย่าง^๕ท^๕ร^๕พ^๕ย^๕ส^๕ิน^๕ของ^๕แผ่นดิน

มาตรา ๑๐ เมื่อได้^๕ข^๕น^๕บ^๕ญ^๕ซ^๕โบราณสถานใดซึ่งอยู่^๕ใน
อารักขาของทางราชการหรือเป็นของเอกชนไว้แล้ว ให้^๕ป^๕ฏิ^๕บ^๕ั^๕
ด^๕ัง^๕ต^๕อ^๕ไป^๕น^๕

(๑) ห้ามมิให้ทางราชการ หรือบุคคล^๕ด^๕ัง^๕ก^๕ล^๕่า^๕ว^๕แล้ว^๕นั้น
ทำลาย^๕เสีย

(๒) ห้ามมิให้ทางราชการ หรือบุคคลดังกล่าวแล้วนั้น
แก้ไขเปลี่ยนแปลง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจาก
อธิบดี และจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ภายใต้บังคับเงื่อนไขซึ่ง
ได้วางไว้ในหนังสืออนุญาตนั้น ทั้งต้องอยู่ในความควบคุมของ
พนักงานเจ้าหน้าที่

(๓) ทางราชการหรือบุคคลดังกล่าวแล้วนั้นต้องรับผิดชอบ
ในการรักษาโบราณสถานนั้น และจำต้องปฏิบัติตามกฎ
กระทรวงหรือกฎข้อบังคับซึ่งจะได้ออกเพื่อการนี้

(๔) ในกรณีที่มีการโอนโบราณสถานซึ่งอยู่ในอารักขา
ของทางราชการหรือบุคคลใด หรือจัดให้โบราณสถานนั้นย้าย
ไปอยู่ในอารักขาของทางราชการ หรือบุคคลอื่น ทางราชการ
หรือบุคคลผู้โอนหรือย้ายต้องแจ้งให้ผู้ใดมาซึ่งโบราณสถาน
หรือทางราชการ หรือบุคคลอนนทรพบว่าโบราณสถานนั้น
ได้ลงบัญชีแล้ว ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ และให้แจ้งการ
โอนหรือการย้ายอารักขาเช่นนั้นแก่อธิบดีภายในกำหนดสิบ
ห้าวัน

มาตรา ๑๑ ถ้าอธิบดีเห็นเป็นการจำเป็นว่าโบราณสถาน
อันใดซึ่งขึ้นบัญชีไว้แล้ว และอยู่ในอารักขาของทางราชการ
หรือเป็นของเอกชนใดสมควรให้อยู่ในอารักขาของ
กรมศิลปากร เพื่อจะได้จัดรักษาให้เรียบร้อย หรือเพื่อ
อนุญาตให้ประชาชนเข้าชมเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้ว
ให้อธิบดีมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าโบราณสถานอยู่ในอารักขาของทางราชการ ให้จัดการตกลงกับเจ้าหน้าที่ เพื่อขอให้โอนมาไว้ในอารักขาของกรมศิลปากร

(๒) ถ้าโบราณสถานเป็นของเอกชน ให้มีอำนาจจัดการให้ได้ โบราณสถานพร้อมทั้งที่ดินที่ตั้งมาเป็นของแผ่นดิน โดยวิธีขอซื้อจากเจ้าของ หรือถ้าไม่สามารถตกลงกันได้ ให้นำพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้าตัวโบราณสถานนั้นปรักหักพังหรือเจ้าของมิได้ใช้เป็นประโยชน์ ให้ใช้ค่าทำขวัญให้เฉพาะที่ดินอันเป็นที่ตั้งแห่งโบราณสถานเท่านั้น

มาตรา ๑๒ ให้อธิบดีมีหน้าที่จัดให้ได้ตรวจเป็นปกติ ซึ่งบรรดาโบราณสถานอันได้ขึ้นบัญชีไว้ เพื่อให้การเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งหมวดนี้หรือตามกฎหมายกระทรวงซึ่งออกตามหมวดนี้ และมีหน้าที่ให้คำแนะนำหรือคำสั่งเกี่ยวกับการรักษาโบราณสถานดังกล่าวแล้วแก่ทางราชการหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นว่าจำเป็น

หมวด ๓

การรักษาศิลปวัตถุและโบราณวัตถุ

มาตรา ๑๓ บรรดาศิลปวัตถุและโบราณวัตถุทั้งหลายที่ไม่มีเจ้าของนั้น ท่านว่าเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน และให้อธิบดีเข้าครอบครองเก็บรวบรวมเข้าไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

โบราณวัตถุที่พบในที่ดินของเอกชน หรือในโบราณสถานเนื่องจากการขุดค้นหรือการอื่นซึ่งได้จัดทำด้วยค่าใช้จ่ายของแผ่นดินเพื่อความสะดวกในทางโบราณคดีนั้น ให้ถือว่าไม่มีเจ้าของ

มาตรา ๑๔ บรรดาศิลปวัตถุและโบราณวัตถุ ซึ่งอยู่ในอารักขาของทางราชการ หรือเป็นทรัพย์สินของเอกชน นอกจากที่เป็นส่วนที่ได้เก็บรวบรวมไว้เป็นของ ๆ พิพิธภัณฑ์แห่งชาติแล้วนั้น อธิบดีจะขึ้นบัญชีไว้ก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖ อันว่าด้วยการตรวจและการคัดสำเนาบัญชี กับบทบัญญัติมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ศิลปวัตถุและโบราณวัตถุซึ่งเป็นส่วนที่ได้เก็บรวบรวมไว้เป็นของพิพิธภัณฑ์แห่งชาตินั้น ให้อยู่ภายใต้ในบังคับบทบัญญัติหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ส่งศิลปวัตถุและโบราณวัตถุซึ่งเป็นของเอกชนออกนอกประเทศโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่ว่าโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุนั้นจะได้ขึ้นบัญชีไว้ตามมาตรา ๑๔ หรือไม่ก็ตาม

ถ้าประสงค์จะส่งวัตถุหลายสิ่ง อันเป็นของเจ้าของเดียวกันออกนอกประเทศต้องได้รับอนุญาตเป็นรายสิ่ง

มาตรา ๑๖ ผู้ใดประสงค์จะส่งศิลปวัตถุและโบราณวัตถุออกนอกประเทศ ให้ยื่นเรื่องราวขออนุญาตตามแบบที่กำหนดไว้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องการตรวจวัตถุเช่นนั้นก็ให้ผู้ขออนุญาตนำมาให้ตรวจถ้าอนุญาตตามเรื่องราวนั้น ก็ให้ออกใบอนุญาตเป็นหนังสือให้แก่ผู้ขออนุญาตเป็นสำคัญ ใบอนุญาตนั้นต้องมีรายการแสดงลักษณะของวัตถุ บอกขนาด รูปร่าง สี และกำหนดรูปพรรณอย่างอื่น การออกใบอนุญาตนั้นจะออกให้โดยมีเงื่อนไขก็ได้ และให้เรียกค่าธรรมเนียมตามที่อธิบดีจะกำหนดไว้ แต่ไม่เกินห้าบาท ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิเสธไม่ออกใบอนุญาตให้ส่งวัตถุออกนอกประเทศ ผู้ขออนุญาตจะอุทธรณ์คำวินิจฉัยนั้นไปยังรัฐมนตรีก็ได้ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีเป็นที่สุด

มาตรา ๑๗ ถ้าเรื่องราวขออนุญาตส่งศิลปวัตถุหรือโบราณวัตถุออกนอกประเทศนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อนุญาต และพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุผลสมควรเชื่อว่า ถ้าปล่อยให้ศิลปวัตถุหรือโบราณวัตถุนั้นอยู่ในครอบครองของผู้ขออนุญาตแล้ว อาจถูกลักลอบส่งออกไปนอกประเทศสยามได้ ก็ให้อธิบดีจัดการให้ ได้มา ไว้เป็นของแผ่นดินโดยวิธีขอซื้อ หรือถ้าไม่สามารถตกลงกันได้ ก็ให้ใช้วิธีบังคับซื้อ ในกรณี

เช่นนั้น ให้รัฐมนตรีออกคำสั่งบังคับ^๕ขอ ส่วนค่าทำขวัญนั้น ให้กำหนดโดยวิธีตั้งอนุญาโตตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๑๔ ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าไม่สมควร อนุญาตให้ส่งศิลปวัตถุหรือโบราณวัตถุสิ่งใดออกนอกประเทศ แต่ผู้ขออนุญาตรับรองว่าการส่งวัตถุสิ่งนั้นออกไปนอกประเทศ เป็นการชั่วคราวเช่นส่งออกไปเพื่อแสดงพิพิธภัณฑ์ในเมืองต่างประเทศ เมื่อเสร็จกิจนั้นแล้วจะส่งกลับเข้ามาประเทศสยาม พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกใบอนุญาตให้ โดยให้ผู้ขออนุญาต วางเงินไว้ตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรก็ได้ เงินที่วางไว้จะได้คืนให้แก่เจ้าของเมื่อพิสูจน์เป็นที่พอใจว่า วัตถุ นั้นได้นำกลับเข้ามาในประเทศสยามแล้ว ถ้าวัตถุนั้นมิได้นำกลับเข้ามาภายในเวลาตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต หรือภายในระยะเวลาอันยาวนาน^๕ ตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ผ่อนผันให้ ก็ให้รับเงินที่วางไว้นั้นเสีย

มาตรา ๑๕ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือเจ้าพนักงาน สดกากรมีอำนาจตรวจค้นเรือ หรือยานพาหนะอย่างอื่นสำหรับ ขนส่งสินค้าออกนอกประเทศ เพื่อให้ทราบแน่ว่ามิได้มีศิลป วัตถุ หรือโบราณวัตถุสิ่งใดส่งออกนอกประเทศโดยมิได้รับ อนุญาต หรือมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขอันกำหนดไว้ในใบ อนุญาต ถ้าในขณะที่ทำการตรวจค้นพบวัตถุเช่นนั้น ให้ เจ้าพนักงานดังกล่าวแล้วมีอำนาจยึดไว้ได้

หมวด ๔

การจัดการพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ

มาตรา ๒๐ อธิบดีมีหน้าที่รับผิดชอบจัดการพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ ภายในความควบคุมบังคับบัญชาของรัฐมนตรี

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติในหัวเมืองนั้น เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้ว อธิบดีมีอำนาจมอบหมายพิพิธภัณฑ์สถานนั้นให้อยู่ในอารักขาของเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค หรือส่วนท้องถิ่น ตามเงื่อนไขแล้วแต่อธิบดีจะเห็นสมควรกำหนด โดยเฉพาะเพื่อจัดการรักษาวัตถุต่าง ๆ ของพิพิธภัณฑ์สถานให้เป็นไปโดยเรียบร้อย

มาตรา ๒๑ วัตถุอันเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์แห่งชาติสำหรับแสดงให้ประชาชนชม หรือเพื่อการอย่างอื่นตามความมุ่งหมายของพิพิธภัณฑ์สถานนั้น จัดแบ่งออกได้เป็นประเภทใดประเภทหนึ่งในสามประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) ประเภททรัพย์สินของแผ่นดิน และเป็นส่วนแห่งบรรดาวัตถุที่พิพิธภัณฑ์สถานเก็บรวบรวมไว้ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุที่พิพิธภัณฑ์สถานเก็บรวบรวมไว้ในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งรัฐบาลหรือบุคคลผู้หนึ่งผู้ใดได้ให้แก่พิพิธภัณฑ์สถานในภายหลัง หรือเป็นวัตถุที่พิพิธภัณฑ์สถานได้มาโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยน

(๒) ประเภทของยืม ได้แก่ทรัพย์สินของเอกชนซึ่งเจ้าของได้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยืมมาเพื่อตั้งแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานให้ประชาชนชม

(๓) ประเภทของในอารักขา ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินหรือของเอกชน อันพิพิธภัณฑ์สถานแห่งอื่นหรือทางราชการ หรือเอกชนผู้เป็นเจ้าของมอบไว้ให้อยู่ในอารักขาของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อนำออกแสดง หรือตั้งประกวดในพิพิธภัณฑ์สถาน หรือเพื่อการอย่างอื่นทำนองเดียวกัน

มาตรา ๒๒ ภายใต้บังคับข้อความแห่ง กฎกระทรวงซึ่งจะได้ออกเพื่อการนั้น ให้อธิบดีมีอำนาจ

(๑) เลือกซื้อวัตถุที่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติต้องการเก็บรวบรวมภายในวงเงินที่ได้รับอนุญาตหรือเงินทุนอย่างอื่น อันมีอยู่เพื่อใช้ในการนั้น

(๒) รับวัตถุที่มีผู้บริจาคให้หรือทำพินัยกรรมยกให้พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ

(๓) กำหนดให้พิพิธภัณฑ์สถานใดเก็บรวบรวมวัตถุอันมีผู้ให้แก่พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ หรือซึ่งได้มาเป็นของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติตามที่บัญญัติไว้ในอนุมาตรา (๑)-(๒) ข้างต้น ในกรณีที่การให้หรือได้มามีได้เจาะจงเพื่อพิพิธภัณฑ์สถานแห่งใดโดยเฉพาะ

(๔) ทำความตกลงในการยืมหรือในการรักษาวัตถุที่เอกชนให้พิพิธภัณฑ์สถานยืมหรือมอบไว้ไว้ในอารักขา

มาตรา ๒๓ วัตถุในประเภท (๑) แห่งมาตรา ๒๑ นั้น จะโอนกันได้ก็แต่โดยกฎหมายอนุญาต เว้นแต่วัตถุชนิดเดียวกันมีอยู่มากเกินต้องการ หรือที่เป็นของธรรมดาหาได้ทั่วไปนั้น อธิบดีจะโอนโดยวิธีซื้อขาย หรือแลกเปลี่ยนเพื่อประโยชน์ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติก็ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีก่อน และต้องอยู่ภายใต้บังคับข้อความแห่งกฎกระทรวง ซึ่งจะได้ออกว่าด้วยการนั้น

× มาตรา ๒๔ โดยอนุมัติจากรัฐมนตรีและอยู่ภายใต้บังคับข้อความแห่งกฎกระทรวง ซึ่งจะได้ออกว่าด้วยการนั้น ให้อธิบดีมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้ย้ายวัตถุในประเภท (๑) และประเภท (๒) ซึ่งมีได้ยกให้แก่ หรือได้มาเพื่อพิพิธภัณฑสถานแห่งใดโดยเฉพาะ จากพิพิธภัณฑสถานแห่งหนึ่ง ไปไว้ในพิพิธภัณฑสถานอีกแห่งหนึ่ง

(๒) อนุญาตให้นำเอาวัตถุประเภทหนึ่งประเภทใดออกนอกพิพิธภัณฑสถานเพื่อซ่อมแซม หรือเพื่อการอื่นทำนองเดียวกัน หรือให้ยืมวัตถุในประเภท (๑) และประเภท (๒) เพื่อนำไปตั้งแสดงในที่อื่นให้ประชาชนชม หรือเพื่อการอื่นทำนองเดียวกัน แต่ต้องกำหนดวันซึ่งให้นำส่งวัตถุนั้นคืนลงไว้ในใบอนุญาต

(มาตรา ๒๔ นี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๙๖ ดังต่อไปนี้)

“มาตรา ๒๔ ให้อธิบดีมีอำนาจ

(๑) กำหนดให้ย้ายวัตถุในประเภท (๑) และประเภท (๒) ซึ่งมีได้ยกให้แก่ หรือได้มาเพื่อพิพธิภัณฑ์สถานแห่งใดโดยเฉพาะ จากพิพธิภัณฑ์สถานแห่งหนึ่งไปไว้ในพิพธิภัณฑ์สถานอีกแห่งหนึ่ง

(๒) อนุญาตให้นำวัตถุประเภทหนึ่งประเภทใดออกนอกพิพธิภัณฑ์สถานเพื่อซ่อมแซม หรือเพื่อการอื่นทำนองเดียวกัน หรือให้ยืมวัตถุในประเภท (๑) และประเภท (๒) เพื่อนำไปตั้งแสดงในที่อื่น แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสามเดือน และต้องกำหนดวันซึ่งให้นำส่งวัตถุนั้นคืนลงไว้ในใบอนุญาตด้วย”

มาตรา ๒๕ วัตถุประเภท (๒) และประเภท (๓) ซึ่งเป็นของเอกชนนั้น ถ้ามิได้กำหนดเวลาส่งคืน เมื่อผู้เป็นเจ้าของของขอรับคืน ก็ให้คืนวัตถุเหล่านั้นให้แก่เจ้าของไป แต่อธิบดีต้องออกหนังสืออนุญาตให้นำวัตถุออกไปเสียก่อน และเจ้าของต้องทำใบรับลงวันเดือนปีและลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่เป็นพิพธิภัณฑ์แห่งชาติซึ่งตั้งอยู่ในหัวเมือง อธิบดีได้มอบหมายให้อยู่ในอารักขาเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาคหรือส่วนท้องถิ่น ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจออกใบอนุญาตดังกล่าวมาในมาตรา ๒๔ (๒) และมาตรา ๒๕ แล้วแจ้งแก่อธิบดีโดยเร็ว

หมวด ๕

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๒๗ ให้อธิบดีมีอำนาจออกประกาศว่าด้วยเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประชาชนเข้าชมโบราณสถานและพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ และโดยเฉพาะในข้อเหล่านี้คือ

(๑) กำหนดวันเวลาและสถานที่ซึ่งอนุญาตให้ประชาชนเข้าชม โดยต้องเสียและไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมและกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินคนละ ๑ บาท

(๒) กำหนดให้ประชาชนซึ่งเข้ามาชมประพัติน ให้เป็นที่เรียบร้อย มิให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด อันน่าจะก่อให้เกิดการรบกวนหรือเสียหายขึ้น และกำหนดห้ามหรือไปบุคคลผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งปรากฏจากกิริยาท่าทางหรือความประพฤติที่แล้วมา เป็นเหตุสมควรให้เชื่อได้ว่า จะก่อให้เกิดหรือกำลังก่อให้เกิดการรบกวนหรือเสียหายขึ้น

(๓) จัดเตรียมการทุกอย่างที่จำเป็นเพื่อการประชุมปาฐกถา การแสดง การประกวดในบริเวณโบราณสถานและพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ ซึ่งอาจเป็นทางส่งเสริมความรู้และเป็นประโยชน์แก่ทางการ

(๔) กำหนดเงื่อนไขในการตรวจและคัดสำเนาบัญชี
ซึ่งบัญชีไว้ ในมาตรา ๖ และ ๑๔ และกำหนดจำนวนเงิน
ค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องเสียในการนั้น

× มาตรา ๒๘ เงินอันเก็บได้ตามบทแห่งพระราชบัญญัติ
หรือเงินที่ผู้บริจาคให้ หรือทำพินัยกรรมยกให้นั้น ให้สมทบ
ไว้ในเงินทุนกองกลาง หรือถ้าหากเป็นเงินที่เก็บได้เพื่อ
ประโยชน์ของพิพิธภัณฑสถานแห่งใดโดยเฉพาะ ก็ให้สมทบ
เข้าไว้ในทุนของพิพิธภัณฑสถานแห่งนั้น ๆ

ให้อธิบดีเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเงินทุนกองกลาง
หรือเงินทุนเฉพาะเช่นว่านั้น และเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี
แล้ว ให้มีอำนาจจัดสรรเงินเหล่านั้นไปใช้จ่ายในทางใด ๆ ที่
เป็นประโยชน์แก่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้

(มาตรา ๒๘ นี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณ
สถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒)
พุทธศักราช ๒๔๘๖ ดังต่อไปนี้)

“มาตรา ๒๘ เงินอันเก็บได้ตามบทแห่งพระราชบัญญัติ
หรือเงินที่ผู้บริจาคให้ หรือทำพินัยกรรมยกให้นั้น ให้สมทบไว้ใน
เงินทุนกองกลาง หรือถ้าหากเป็นเงินที่เก็บได้เพื่อประโยชน์ของ
พิพิธภัณฑสถานแห่งใดโดยเฉพาะ ก็ให้สมทบเข้าไว้ในทุนของ
พิพิธภัณฑสถานแห่งนั้น ๆ

ให้อธิบดีเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเงินทุนกองกลาง หรือ
เงินทุนเฉพาะเช่นว่านั้น และให้มีอำนาจจัดสรรเงินเหล่านั้น ไปใช้จ่าย
ในทางใด ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ แต่เงินทุนเฉพาะ
ของพิพิธภัณฑสถานแห่งใด ให้ใช้เพื่อประโยชน์ของพิพิธภัณฑสถาน
แห่งนั้น”

× มาตรา ๒๕ ถ้ามีบุคคลใดนำข้อความอันเป็นประโยชน์
มาแจ้งให้ทราบว่า โบราณสถานหรือโบราณวัตถุซึ่งไม่มีเจ้าของ
มีอยู่ ณ ที่ใด อธิบดีจะขออนุมัติรัฐบาลจ่ายเงินจากทุน
กองกลางดั่งระบุไว้ในมาตรา ๒๔ หรือจากเงินทุนอย่างอื่นอัน
ได้มอบไว้แก่อธิบดีเพื่อใช้จ่ายในการนี้ ให้เป็นเงินรางวัลตาม
สมควรก็ได้

การนำข้อความมาแจ้งเช่นนี้ จะแจ้งแก่เจ้าพนักงานฝ่าย
ปกครองแห่งท้องถิ่นที่โบราณสถาน หรือวัตถุสิ่งนั้นอยู่ก็ได้
ให้เจ้าพนักงานนั้นแจ้งแก่อธิบดีโดยทางข้าหลวงประจำจังหวัด

(มาตรา ๒๕ นี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณ
สถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช
๒๔๙๖ ดังต่อไปนี้)

“มาตรา ๒๕ ถ้ามีบุคคลใดนำข้อความอันเป็นประโยชน์มา
แจ้งให้ทราบว่าโบราณสถาน หรือโบราณวัตถุ ซึ่งไม่มีเจ้าของ มีอยู่ ณ
ที่ใด อธิบดีจะจ่ายเงินจากทุนกองกลาง ดั่งระบุไว้ในมาตรา ๒๔
หรือจากเงินทุนอย่างอื่นอันได้มอบไว้แก่อธิบดีเพื่อใช้จ่ายในการนี้
ให้เป็นเงินรางวัลตามสมควรก็ได้

การนำข้อความมาแจ้งเช่นนี้ จะแจ้งแก่เจ้าพนักงานฝ่าย
ปกครองแห่งท้องที่ โบราณสถาน หรือวัตถุสิ่งนั้นอยู่ก็ได้ ให้
เจ้าพนักงานนั้นแจ้งแก่อธิบดีโดยทางข้าหลวงประจำจังหวัด”

หมวด ๒

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๐ ผู้ใดจัดให้มีการทำลาย แกะไขเปลี่ยนแปลง
ทำให้บุบสลาย โอน หรือโอนด้วยประการอื่น อันฝ่าฝืนต่อ
บทบัญญัติมาตรา ๑๐, ๑๔ และ ๒๓ ซึ่งโบราณสถาน ศิลปวัตถุ
หรือโบราณวัตถุ หรือผู้ใดจงใจทำลายหรือทำให้บุบสลาย
ซึ่งศิลปวัตถุ หรือโบราณวัตถุอันเก็บไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับ
ไม่เกินสามพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๑ ผู้ใดส่งศิลปวัตถุหรือโบราณวัตถุออกไปนอก
ประเทศ หรือมอบให้แก่ผู้ขนส่งเพื่อส่งออกไปนอกประเทศ
โดยมิได้รับใบอนุญาต หรือมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขอันกำหนด
ไว้ในใบอนุญาต ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
สามเดือนหรือปรับไม่เกินพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าศาลมีคำสั่งให้ริบวัตถุอันเป็นเหตุแห่งการกระทำผิด
วัตถุนั้นให้ตกเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน และให้อยู่ในความ
อารักขาของกรมศิลปากร

มาตรา ๓๒ ผู้ใดไม่ยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจ
เป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๓ หรือเข้าไปยังโบราณ
สถานหรือพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ หรือขังขึ้นไม่ยอมออก เมื่อ
ถูกไล่ให้ออกจากโบราณสถานหรือพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ เป็น
การฝ่าฝืนต่อประกาศของอธิบดีตามมาตรา ๒๗ ผู้นั้นมีความ
ผิดฐานละหุโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔ อนุมาตรา ๒
แห่งกฎหมายลักษณอาญา.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ

๑. พระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการ
พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๓๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒
หน้า ๓๕๔ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๔๓๗

๒. พระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการ
พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๖๐ ตอนที่ ๕๔ หน้า ๑๔๘๘ วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๔๘๖ คือที่พิมพ์ไว้ด้วยตัวเอน.

ระเบียบกรมศิลปากร
เรื่อง การขออนุญาตนำหรือส่งศิลปวัตถุ
โบราณวัตถุ ออกนอกราชอาณาจักร

เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุและการพิพินัยน์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๗๗ อธิบดีกรมศิลปากรวางระเบียบการขออนุญาตนำหรือส่งศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ ออกนอกราชอาณาจักร ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ผู้ใดประสงค์จะนำหรือส่งศิลปวัตถุ หรือโบราณวัตถุ ออกนอกราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขออนุญาตตามแบบท้ายระเบียบการนี้ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กองโบราณคดี กรมศิลปากร เป็นเวลาด่วน หน้าไม่น้อยกว่า ๓ วัน และต้องนำวัตถุนั้นมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจ ณ กองโบราณคดี กรมศิลปากร

๒. ศิลปวัตถุ หรือโบราณวัตถุที่ขออนุญาตนำหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร ต้องมีรูปถ่ายขนาด ๓ นิ้ว ๒ ชุด แนบมาพร้อมกัน

หนังสือขออนุญาต ถ้าวัตถุที่ขออนุญาตคราวเดียวกันมีจำนวนหลายชิ้น จะใช้รูปถ่ายรวมเป็นหนึ่งขนาดโปสต์การ์ด ๒ ชุดก็ได้

๓. ศิลปวัตถุ หรือโบราณวัตถุใด ๆ ที่ได้รับการตรวจอนุญาต แล้ว จะต้องมีการสร้างรูปพระคเณศประทับผูกติดกับวัตถุ และมีใบอนุญาตของอธิบดีกรมศิลปากรหรือผู้แทนอธิบดีกรมศิลปากร วัตถุนั้น จึงเป็นอันได้รับอนุญาตให้นำผ่านออกนอกราชอาณาจักรได้โดยถูกต้อง

๔. ใบอนุญาตกำหนดอายุใช้ได้ภายใน ๓๕ วัน นับแต่วันที่ ออกให้ ถ้าพ้นกำหนดแล้วยังมิได้นำหรือส่งวัตถุที่ระบุในใบอนุญาต ออกนอกราชอาณาจักร ใบอนุญาตฉบับนั้นเป็นอันหมดอายุ ถ้ายัง ประสงค์จะนำหรือส่งออกต่อไป ต้องยื่นคำขออนุญาตใหม่ ในการ ขออนุญาตใหม่ ผู้ลงนามอนุญาตอาจเขียนข้อความและลงนามอนุญาตต่อ ในใบอนุญาตฉบับเดิมนี้ก็ได้

๕. ถ้าไม่สามารถนำศิลปวัตถุ หรือโบราณวัตถุ มาให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ตรวจเพื่อออกใบอนุญาต ณ ที่ทำการกองโบราณคดี เพราะ เหตุเป็นของหนัก หรือวัตถุนั้นอยู่นอกจังหวัดพระนคร ธนบุรี หรือ เพราะเหตุอื่นใด ผู้ขออนุญาตประสงค์ให้ไปตรวจ ณ สถานที่เก็บวัตถุ นั้น หากอธิบดีกรมศิลปากรพิจารณาเห็นเป็นการสมควร จะจัดให้ พนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจ หรือมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้หนึ่ง ผู้ใดซึ่งอยู่ในท้องถิ่นนั้นตรวจให้ก็ได้ ในกรณีที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไป ตรวจ ณ สถานที่อื่นใดนอกสถานที่ทำการกองโบราณคดี ผู้ขออนุญาต

จะต้องจัดการรับส่ง และจ่ายเบี้ยเลี้ยงพิเศษให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่
คนละไม่เกิน ๕๐ บาทต่อหนึ่งวัน และในกรณีที่ไปตรวจ ณ จังหวัด
อื่นนอกจากจังหวัดพระนครและธนบุรี จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการ
เดินทางตลอดจนค่าเช่าที่พักตามที่จะต้องจ่ายจริงให้ด้วย

๖. ศิลปวัตถุ หรือโบราณวัตถุที่มีผู้มาขออนุญาตนำหรือส่ง
ออกนอกราชอาณาจักร ถ้าเป็นของชนิดควรสงวนไว้ในประเทศหรือ
สงวนไว้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ทางกรมอาจหวงห้ามไม่อนุญาต
ให้นำหรือส่งออกนอกราชอาณาจักรก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ผู้ขออนุญาต
จะต้องยินยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายรูปวัตถุ จดลักษณะ รูปพรรณ
ชนิด ขนาดและแจ้งนามเจ้าของอันแท้จริง ตลอดจนภูมิภาคที่อยู่นั้นให้
พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ เพื่อจะได้พิจารณาอนุญาตตามมาตรา ๑๔
แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุและ
การพิพิทักษ์แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๗๗ หรือจดลงทะเบียนของ
กองโบราณคดีไว้เป็นหลักฐาน

๗. ผู้ใดประสงค์จะนำหรือส่งศิลปวัตถุ หรือโบราณวัตถุออก
นอกราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการพิพิทักษ์
แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ให้ยื่นคำขออนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร
แจ้งวัตถุประสงค์ วันเดือนปีวัตถุจะออกไป วันเดือนปีส่งกลับ ต่อ
พนักงานเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งส่งรูปถ่ายวัตถุนั้นขนาด ๖ นิ้ว ๒ ชุด
มาพร้อมกับคำขอด้วย

๘. ให้เรียกเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้นำหรือส่งศิลปวัตถุ หรือโบราณวัตถุออกนอกราชอาณาจักรดังต่อไปนี้

ก. ศิลปวัตถุ หรือโบราณวัตถุ ซึ่งกำหนดเป็นแบบหรือ ธรรมเนียมที่ดี ศรัทธา ฤทธิชัย เที่ยงเด่น ดุริย ฤทธิชัย อุตุนิยม ฤทธิชัย หรือ วัตถุที่เป็นแบบหรือธรรมเนียมอื่น ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าแบบหรือธรรมเนียมดังกล่าวนี้ ๕๕
ชั้นละ ๕ บาท

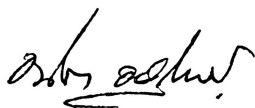
ข. ศิลปวัตถุ หรือโบราณวัตถุ ซึ่งกำหนดเป็นแบบหรือ ธรรมเนียมที่ดี ศรัทธา ฤทธิชัย เที่ยงเด่น ดุริย ฤทธิชัย อุตุนิยม ฤทธิชัย หรือ วัตถุที่เป็นแบบหรือธรรมเนียมอื่น ซึ่งมีอายุที่ติดต่อกับแบบหรือธรรมเนียมที่ดี ศรัทธา ฤทธิชัย เที่ยงเด่น ดุริย ฤทธิชัย อุตุนิยม ฤทธิชัย ๓ บาท

ค. วัตถุที่ทำเทียมศิลปวัตถุ หรือโบราณวัตถุตามข้อ ก. หรือ ข. ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจปรากฏชัดแจ้งแล้ว ชั้นละ ๒ บาท

ง. วัตถุตามข้อ ก. ข. ค. หากเป็นของที่มีคุณค่าอันน้อยในทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี หรือศิลปะ อธิบดีกรมศิลปากรอาจกำหนดให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมต่ำกว่าที่กล่าวข้างต้นก็ได้

๙. ศิลปวัตถุ หรือโบราณวัตถุ ที่ขออนุญาตนำหรือส่งออกนอกราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หรือที่ส่งจากประเทศอื่นผ่านประเทศไทยไปอีกประเทศหนึ่ง ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

๑๐. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันที่ ๓๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ เป็นต้นไป
ระเบียบให้ไว้ ณ วันที่ ๓๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐.

(นายธนิต อยู่โพธิ์)

อธิบดี

ตำบลที่อยู่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขออนุญาตส่งศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ ออกนอก
ราชอาณาจักร

เรียน อธิบดีกรมศิลปากร
ด้วยข้าพเจ้ามีความประสงค์จะนำ ศิลปวัตถุ โบราณ

วัตถุ ออกนอกราชอาณาจักร ในนามของ.....

เพื่อส่งไปยังประเทศ.....รวม.....ชิ้น

ดังภาพถ่ายที่แนบมาพร้อมใบคำขออนุญาตนี้.....ภาพ

ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ ที่กล่าว ได้นำมาให้ตรวจด้วยแล้ว
ขอให้เจ้าหน้าที่ไปตรวจ

ณ.....

ข้าพเจ้าได้อ่านทราบระเบียบการกรมศิลปากร เรื่อง
การขออนุญาตนำเข้าหรือส่งศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ ออกนอก
ราชอาณาจักร เป็นที่เข้าใจดีแล้ว ข้าพเจ้ารับปฏิบัติตามระเบียบ
การนั้นทุกประการ โปรดออกใบอนุญาตให้ด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงนาม).....

(.....)

ความเห็นเจ้าหน้าที่.....

คำสั่ง.....

หมายเหตุ ให้จัดทำประโยชน์ที่ไม่ต้องการออก.

เลขที่	วัตถุ	ชนิด	แบบ	ขนาดเส้นผ่า	หมายเหตุ

เลขที่

วันที่ เดือน

พุทธศักราช

เลขที่	วัตถุ	ชนิด	ขนาดเซ็นต์	หมายเหตุ

ระเบียบกรมศิลปากร เรื่อง การถ่ายรูปศิลปวัตถุ หรือโบราณวัตถุ

เนื่องจากได้มีผู้ขอให้ของโบราณคดีทำการถ่ายรูปศิลปวัตถุหรือโบราณวัตถุ ที่จะขออนุญาตนำส่งออกนอกราชอาณาจักร และถ่ายรูปวัตถุในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และสถานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ซึ่งกรมศิลปากรเห็นสมควรอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในเรื่องนี้ จึงให้วางระเบียบรับทำการถ่ายรูปไว้ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้ใดประสงค์จะขอให้ของโบราณคดีทำการถ่ายรูปศิลปวัตถุโบราณวัตถุ ที่จะขออนุญาตนำส่งออกนอกราชอาณาจักร หรือถ่ายรูปโบราณวัตถุในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ให้แจ้งความประสงค์ต่อเจ้าหน้าที่ของโบราณคดี กรมศิลปากร ตามแบบคำขอท้ายระเบียบการนี้

๒. ให้หัวหน้าของ โบราณคดี หรือข้าราชการผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าของโบราณคดี เป็นผู้พิจารณาตั้ง จึงให้เจ้าหน้าที่ทำการถ่ายรูปดังกล่าวได้

๓. ผู้ขอให้ถ่ายรูปศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ ที่จะนำส่งออกนอก
ราชอาณาจักรจะต้องนำวัตถุนั้นมา ณ ที่ทำการของโบราณคดี หรือ
จะขอให้เจ้าหน้าที่ไปทำการถ่ายรูปวัตถุนั้นนอกสถานที่ทำการก็ได้ แต่
จะต้องจัดหาหน้ะรับส่งและอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ด้วย

๔. อัตราค่าถ่ายรูปศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ มีกำหนดดังนี้

ก. รูปขนาด ๓ นิ้ว ราคาแผ่นละ ๑.๕๐ บาท

ข. รูปขนาดโปสต์การ์ด ราคาแผ่นละ ๓ บาท

ราคาที่กำหนดนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามราคาเครื่องอุปกรณ์ที่ขึ้นลง
ของตลาด

๕. เงินที่ได้จากการนี้ ให้เป็นเงินรายได้ของพิพิธภัณฑ์สถาน

๖. เมื่อได้รับคำสั่งให้ทำการถ่ายรูป ให้เจ้าหน้าที่จัดการถ่าย
ให้แล้วเสร็จภายใน ๓ วัน

๗. ผู้ขอให้ทำการถ่ายรูป จะต้องชำระเงินค่ารูปถ่ายพร้อมกับ
คำขอตามจำนวนเงินที่จะต้องจ่ายจริง และให้กองโบราณคดีออกใบ
รับเงินให้เป็นหลักฐาน เงินค่าถ่ายรูปนี้ ทางกรมจะไม่คืนให้แก่ผู้ขอ
ให้ทำการถ่ายรูป ไม่ว่าจะเป็นกรณีใด เว้นแต่ในกรณีที่ทางการไม่
สามารถถ่ายรูปให้ได้ โดยมีใช้ความผิดของผู้ขอให้ทำการถ่ายรูป

๘. ผู้ขอให้ถ่ายรูป จะต้องมารับรูปถ่ายไปภายในกำหนด ๑ เดือน นับตั้งแต่วันที่กำหนดให้มารับรูปถ่าย ถ้าไม่มารับตามกำหนดนี้ ทางกรมจะไม่รับผิดชอบในกรณีที่รูปถ่ายสูญหาย หรือไม่อาจส่งมอบรูปถ่ายให้ผู้ขอถ่ายรูปได้ และไม่อยู่ในข้อผูกพันที่จะคืนเงินค่าถ่ายรูปให้

ระเบียบให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๐๐.

(นายธนิต อยู่โพธิ์)

อธิบดี

ตำบลที่อยู่.....

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

เรื่อง ขอให้เจ้าหน้าที่ถ่ายภาพรูปศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ

เรียน หัวหน้ากองโบราณคดี

ด้วยข้าพเจ้ามีความประสงค์ให้เจ้าหน้าที่กองโบราณคดี
ทำการถ่ายภาพรูปโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ คือ.....
.....
.....

รวม.....ชิ้น ต้องการรูปถ่ายขนาด.....นิ้ว จำนวนชิ้นละ

.....แผ่น รวม.....แผ่น กำหนดถ่ายวันที่.....

เดือน..... พ.ศ..... ณ.....

.....โดยมีวัตถุประสงค์จะ.....

ข้าพเจ้าได้อ่านทราบระเบียบการถ่ายภาพรูปศิลปวัตถุหรือ
โบราณวัตถุของกรมศิลปากร และจะปฏิบัติให้ถูกต้อง
ตามระเบียบนั้นทุกประการ ขอได้โปรดอนุญาตด้วย.

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม).....

(.....)

ความเห็นเจ้าหน้าที่.....

คำสั่ง.....

ระเบียบกรมศิลปากร
เรื่อง การขออนุญาตถ่ายภาพโบราณวัตถุหรือ
ศิลปวัตถุ ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
และสาขาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วย
โบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุและการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
พุทธศักราช ๒๔๗๗ อธิบดีกรมศิลปากรวางระเบียบการขออนุญาตถ่าย
ภาพโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุ ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หรือ
สาขาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ไว้ดังต่อไปนี้

๓. ผู้ใดประสงค์จะถ่ายภาพโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ ใน
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หรือสาขาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติประจำ
จังหวัด ให้ยื่นคำขออนุญาตตามแบบท้ายระเบียบการนี้

การขอถ่ายภาพในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ให้ยื่นคำขอต่อ
กองโบราณคดี ส่วนสาขาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในจังหวัดพระนคร
และจังหวัดอื่น ๆ ให้ยื่นคำขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้อำนวยการ
สาขาพิพิธภัณฑสถานนั้น ๆ

๒. เมื่อทางการได้พิจารณาเห็นว่าวัตถุประสงค์ในการถ่ายภาพเป็นการเหมาะสม และการถ่ายภาพไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่สภาพของวัตถุ ก็ให้ถ่ายได้ ในเมื่อได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมศิลปากร หรือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้อำนวยการสาขาพิพิธภัณฑ์สถาน แล้วแต่กรณี

๓. การถ่ายภาพ ให้ถ่ายภายในบริเวณของพิพิธภัณฑ์สถาน ห้ามมิให้นำออกไปถ่ายภายนอกบริเวณ เว้นแต่จะมีความจำเป็นอย่างอื่นจะหลีกเลี่ยงมิได้ อธิบดีกรมศิลปากร หรือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้อำนวยการสาขาพิพิธภัณฑ์สถาน แล้วแต่กรณี จะอนุญาตเป็นพิเศษ ให้นำออกไปถ่ายนอกสถานที่โดยอยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ได้

๔. การถ่ายภาพในบริเวณพิพิธภัณฑ์สถานก็ดี นำวัตถุออกไปถ่ายภายนอกบริเวณโดยได้รับอนุญาตเป็นพิเศษก็ดี ถ้าวัตถุที่จะถ่ายภาพเกิดการชำรุดหรือเสียหายเสื่อมสภาพ เนื่องจากการเคลื่อนย้ายหรือเนื่องจากเหตุใด ๆ ในระหว่างที่ทำการถ่ายภาพ ผู้ขออนุญาตถ่ายภาพ จะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้แก่ทางราชการ ฉะนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้ขออนุญาตถ่ายภาพ ที่จะต้องดำเนินการเคลื่อนย้ายและอารักขาด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง

๕. ผู้ที่ได้รับอนุมัติให้ถ่ายภาพ จะต้องนำภาพนั้นไปใช้ในกิจการตามที่ขออนุญาตไว้ ห้ามมิให้ใช้ในกิจการอย่างอื่นนอกเหนือจากที่ขออนุญาต ถ้าประสงค์จะใช้ในกิจการอย่างอื่น นอกเหนือจากที่ขอ

อนุญาตไว้ จะต้องแจ้งความประสงค์เป็นลายลักษณ์อักษรอีกครั้งหนึ่ง
เมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมศุลกากร หรือผู้ว่าราชการจังหวัด
หรือผู้อำนวยการสรรพากรแล้วจึงใช้ได้

๖. ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ถ่ายภาพไปแล้ว จะต้องส่งภาพถ่ายวัตถุ
นั้น ๆ ขนาดภาพโปสต์การ์ดอย่างละ ๑ ภาพ ให้แก่พิพิธภัณฑสถาน
แห่งชาติ หรือสรรพากรพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติประจำจังหวัดที่ตน
ไปขอถ่ายภาพ แล้วแต่กรณีภายใน ๑๐ วันนับแต่วันถ่าย เพื่อทำการ
จะได้รวบรวมไว้เป็นหลักฐาน และถ้าได้ตีพิมพ์ในเอกสารหนังสือ
ให้ส่งเอกสารหนังสือที่มีภาพถ่ายนั้นด้วย ๑ ชุดภายใน ๑๕ วัน นับแต่
วันที่ตีพิมพ์เสร็จ

๗. เพื่อเป็นหลักประกันความเสียหายอันจะพึงเกิดขึ้นตามข้อ ๕.
และเพื่อเป็นหลักประกันให้ผู้ขออนุญาตถ่ายภาพปฏิบัติตาม ข้อ ๕.
ข้อ ๖. อธิบดีกรมศุลกากร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้อำนวยการ
สรรพากรพิพิธภัณฑสถาน แล้วแต่กรณี อาจเรียกให้ผู้ขออนุญาตวางเงิน
ประกันตามจำนวนที่เห็นสมควรก็ได้ เงินประกันนี้ทางราชการจะคืนให้
ในเมื่อผู้ขออนุญาตได้ปฏิบัติตามถูกต้องตามระเบียบการแล้ว แต่ถ้า
เกิดความเสียหาย หรือปฏิบัติตามบกพร่องไม่ถูกต้องตามระเบียบการ
ทางราชการจะริบเงินประกันเสีย

๘. ให้เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หรือสรรพากรพิ-
พิธภัณฑสถานแห่งชาติประจำจังหวัด อำนวยความสะดวกในการขอ
อนุญาต และการจัดให้ถ่ายภาพที่ได้รับอนุญาตแล้วโดยรวดเร็วไม่ชักช้า

๙. เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานจะต้องควบคุมรักษาวัตถุที่จะนำ
ออกถ่ายภาพด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่งยวด อย่าให้เกิดอันตราย
อย่างใดแก่วัตถุนั้น

๑๐. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ เป็นต้นไป

ระเบียบให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐

(นายสนิท อยู่โพธิ์)

อธิบดี

ตำบลที่อยู่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขออนุญาตถ่ายภาพโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ

เรียน

ด้วยข้าพเจ้ามีความประสงค์ขออนุญาตถ่ายภาพ.....

รวม.....ชั้น ซึ่งอยู่ใน.....

จังหวัด.....โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะ.....

กำหนดถ่ายวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา

.....น. ณ ที่.....

ข้าพเจ้าได้อ่านทราบระเบียบการกรมศิลปากร เรื่อง การ
ถ่ายภาพโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
หรือสาขาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นที่เข้าใจแล้ว ข้าพเจ้า
รับปฏิบัติตามระเบียบการนั้นทุกประการ โปรดอนุญาตให้
ถ่ายด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงนาม).....

(.....)

ความเห็นเจ้าหน้าที่.....

คำสั่ง.....

นโยบาย

ของ กรมศิลปากร

ความมุ่งหมาย

งานในหน้าที่ของกรมศิลปากร เป็นงานบำรุงรักษาและผดุงส่งเสริมศิลปและวิทยาการโดยเฉพาะ เพื่อต่อต้านและดั่งรับกระแสแห่งศิลปวัฒนธรรมจากภายนอก ซึ่งกำลังท่วมท้นเข้ามาไม่ขาดสาย เป็นการชำระรักษาไว้ซึ่งความเป็นเอกราชทางศิลปและวัฒนธรรมของชาติให้มั่นคงถาวร เพื่อเชิดชูไว้ซึ่งสัญลักษณ์แห่งความเป็นชาติที่เคยมีสมบัติทางศิลปอันสูงส่งของตนเองมาแต่เบื้องบรรพกาล นอกจากชำระรักษาแล้ว กรมศิลปากรจำต้องหาทางเผยแผ่ศิลปและวิทยาการให้เข้าถึงประชาชน หรือให้ประชาชนเข้าถึงศิลปวิทยาการเหล่านั้น โดยหาวิธีชักจูงให้เกิดความรู้ความนิยมทั้งในด้านการฝีมือและวิชาการ ของบรรดาศิลปินและผู้เชี่ยวชาญในวิทยาการสาขาต่าง ๆ เหล่านั้น ไปตามความประณีตของศิลปด้วย เพื่อยกระดับทางจิตใจของประชาชนให้สูงขึ้นไปตาม อันเป็นการทำให้เกิดความเจริญทางจิตใจของประชาชนในชาติ ทั้งจำเป็นต้องปรับปรุงศิลปวิทยาการบางอย่าง และสร้างชิ้นใหม่

แก้ไขให้มั่งทางก้าวหน้า เพื่อดำรงตั้งญัตติอันเป็นเนื้อแท้ของไทย
ให้ปรากฏและเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายไปในนานาประเทศด้วย

ถ้าพิจารณาตามหลักการ โดยพุ่งถึงถึงผลงานที่ผลิตออกไปใน
หน้าที่ของกรมศิลปากรแล้ว ไม่ว่าจะเป็ผลงานทางศิลป หรือ ทางวิทยา
การ จำต้องให้อยู่ในชั้นมาตรฐานอันประณีตสูงส่ง หรือ ต้องถึงผล
ให้ประณีตสูงส่ง ถ้าเป็นงานศิลป์ กล่าวคือ จิตรกรรม, ประติมากรรม,
สถาปัตยกรรม, วรรณกรรม, นาฏกรรม และดนตรี ก็ต้องอยู่ใน
ชั้นวิจิตรศิลป์ (Fine Arts) หรือวิสุทธิศิลป์ (Pure Arts) ถ้าเป็น
วิทยาการ เช่น การหอดูดาว ฟิสิกส์และโบราณคดี ก็ต้องเป็น
วิทยาการที่มีหลักวิชาโดยเฉพาะ งานในหน้าที่ของกรมศิลปากรจึงไม่
ควรแต่งผลงานอันเป็นอย่างธรรมดาสามัญทั่วไป ยกตัวอย่าง เช่น
การแต่งโฆษณาคอน แม้จะใช้นักเรียนเป็นผู้แต่ง แต่ก็ต้องเป็น
นักเรียนที่ฝึกฝนมาโดยเฉพาะในศิลปทางนั้น เพื่อให้อยู่ในชั้นของ
ศิลป์ มีใช้แบบสมัครเล่น และมีใช้ฝึกหัดเล่นกันเฉพาะครั้งคราวอย่าง
เป็นความรุ่มรวย ถ้าเป็นงานช่างทางจิตรกรรมและประติมากรรม ก็
ต้องเป็นช่างศิลป์อันประณีต เช่น ช่างปั้น, ห่อ, แกะ, สลัก หรือ
จิตรกรรม ด้วยมุ่งในทางวิจิตรศิลป์ มิใช่มุ่งแต่เพียงเป็นแนวทางศึกษา
เพื่อเตรียมอาชีพเบื้องต้น งานศิลป์ของกรมศิลปากร จึงมิได้หยุดยั้ง
อยู่แต่เพียงว่า เมื่อสร้างเป็นศิลป์แล้วก็เพียงพอยู่นแค่นั้น แต่ต้องให้
ประณีตและวิจิตรยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีกโดยลำดับ

เราอาจแข่งขันกันสร้างจิตรกรรมและประติมากรรมสำหรับประดับตกแต่งแข่งขันและดูชมกันเองได้ภายในประเทศไทย เพื่อเปรียบเทียบว่าของใครสวยงามกว่าของใคร แต่งานศิลปะและวิทยาการในหน้าที่ของกรมศิลปากรนั้น เห็นเป็นการจำเป็นเหลือเกินที่จะต้องดำเนินไปยิ่งกว่านั้น เพราะจำต้องหาทางส่งเสริม ชักจูง หรือกระตุ้นเตือน ให้ศิลปินของเราพยายามแข่งขันกันสร้างงานศิลปะขึ้น เพื่อที่จะนำไปอวดกับเขาได้ในระหว่างประเทศ หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ เพื่อที่จะแข่งขันผ่านเข้ารอบไปติดตั้งแสดงคู่เคียงกับศิลปกรรมของนานาชาติได้ในศาลาศิลปะของโลก* (Art-Gallery of the world) ศิลปกรรมอื่น เช่น ดนตรี และโขนละครนั้นก็เช่นกัน จะต้องตั้งจุดหมายและหาทางปรับปรุงให้เข้าระดับกับนานาชาติ แต่ไม่ทิ้งลักษณะของไทย ทั้งนี้ นอกจากเพื่อแสดงถึงความคิดคำนึง (conception) อันสูงส่งของประชาชนในชาติแล้ว ยังจะปรากฏเป็นผลคงทนอยู่เป็นสัญลักษณ์ของชาติไทยในทางศิลปะ ดึงไปในอนาคต ถ้าเป็นงานทางวิทยาการ ก็จะต้องมีหลักฐานเพียงพอแก่การที่บุคคลและสถาบันอื่นจะพึงรับฟังเชื่อถือเอาเป็นหลักฐานได้ ด้วยเหตุนี้ กรมศิลปากร จึงจำเป็นต้องมีข้าราชการที่เป็น ศิลปิน, ช่างศิลปะ และ เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เป็นจำนวนมาก และจำต้องมีเวลาและให้อิสระแก่การดำเนินงานตามควร

* เป็นคำสมมติ เพื่อเปรียบเทียบ

หลักการดำเนินงานศิลป์

งานทางศิลป์และวิทยาการดังกล่าวนี้ ถ้าพิจารณาโดยรอบคอบ
ถ่องแท้แล้ว รู้ดีกว่า เป็นงานหนักที่สำคัญและจำเป็น แม้ศิลป์แต่ละ
อย่างจะมีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน กล่าวคือ เพื่อดำรงออกซึ่งอารมณ
สะท้อนใจและความคิดผ่นด้วยกัน แต่งานศิลป์แต่ละอย่างย่อมมีเทคนิค
ต่างกัน กรมศิลปากรปัจจุบัน จึงได้แบ่งแยกหน้าที่ออกดำเนินงานเป็น
กอง ๆ ตามเทคนิคของศิลป์แต่ละอย่าง ดังนี้ คือ :—

- (๑) สำนักงานเลขานุการกรม (สสศ.) ดำเนินงานธุรการ ทางสาร-
บรรณ, การเงิน, สถิติและกิจการ
ประชาสัมพันธ์
- (๒) กองการสังกัด* (กกส.) ดำเนินงาน ศิลป ทาง โขน
ละครคนพ่อนรำและดนตรี
- (๓) กองจดหมายเหตุ
แห่งชาติ (กจช.) ดำเนินงานจัดบันทึกเหตุการณ์
ปัจจุบัน และเรียบเรียงเก็บรักษา
เอกสารสำคัญของชาติทั้งในปัจจุบัน
และอดีต
- (๔) กองโบราณคดี (กบค.) ดำเนินงานสำรวจและขุดแต่ง
บูรณะรักษาโบราณวัตถุสถาน จัด
พิพิธภัณฑ์สถาน และ ค้นคว้าวิชา
ทางโบราณคดี
- (๕) กองวรรณคดีและ
ประวัติศาสตร์ (กวล.) ดำเนินงานจัดหอสมุดแห่ง
ชาติ ค้นคว้าทางอักษรศาสตร์
วรรณคดี และประวัติศาสตร์

* เรียงชื่อกอง ตามอักษรานุกรม

(๖) กองสถาปัตยกรรม

(กสท.) ดำเนินงานซ่อมแซม บูรณะ
โบราณสถาน, อาคาร, พระราชฐาน
ก่อสร้างอาคารและสิ่งถาวรวัตถุตาม
หลักสถาปัตยกรรม

(๗) กองหัตถศิลป์

(กทศ.) ดำเนินงานวาดภาพ เขียน
ภาพและลายไทย บันทึกล้อแกะสลัก
ลงรักปิดทองประดับมุก ประดับ
กระຈก และตกแต่งก่อสร้างตาม
ศิลปะแบบฉบับของไทย

ใน^{นี้}ท^น จะไม่กล่าวถึงอำนาจหน้าที่และการทำงานซึ่งเป็นระเบียบ
ปฏิบัติประจำวันและประจำกอง อย่างที่เรียกว่า routine work เช่น
งานในสำนักงานเลขานุการกรม ซึ่งมีระเบียบปฏิบัติเช่นเดียวกับกระ
ทรวงทบวงกรมอื่น ๆ แต่ได้กำหนด แนวทาง หรือ วิธีดำเนินงาน
ศิลปและวิทยาการของแต่ละกอง โดยแยกไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้:—

(๒) กองการดังคิด

แนวทางดำเนินงาน

๑. อนุรักษ์แบบอย่างและศิลปทางดนตรีและโขนละครอัน
เป็นศิลปของไทยให้คงไว้เป็นสัญลักษณ์ประจำชาติ
๒. บันทึกโน้ต บันทึกเสียง ถ่ายภาพ และจัดทำคำราคิดป ทาง
ดนตรีและโขนละครอันพ้องรำ ไว้เป็นแบบฉบับมาตรฐาน

๓. ค้นหา รวบรวม และเลือกเฟ้น ตามในข้อ ๑. และ ๒. ขึ้นทำ
การวิจัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีทางก้าวหน้า
๔. จัดการศึกษาของโรงเรียนนาฏศิลป์และปรับปรุงขยายการศึกษาให้
มีทางก้าวหน้าและกว้างขวางแพร่หลายไปในท้องถิ่น
๕. ติดต่อร่วมมือและแลกเปลี่ยนความรู้ศิลปและศิลป์ทางนาฏศิลป์
และดุริยางคศิลป์กับสถาบันระหว่างชาติ
๖. ให้ทุนและรับทุนการศึกษาทางนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์
๗. ปรับปรุงและสร้างบทนาฏกรรมทางโขนละครนอนรำประกอบด้วย
ศิลป์ทางฉากและแสงเสียง
๘. เผยแผ่ นาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ
โดยจัดแสดงนาฏกรรม, นอนรำ, บรรเลงดนตรี และอื่น ๆ

(๓) กองจดหมายเหตุแห่งชาติ

แนวทางดำเนินงาน

๑. บันทึกข่าวและภาพเหตุการณ์ เกี่ยวกับคนไทยและประเทศไทย
ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งภายในและภายนอกประเทศ
๒. ติดต่อกับบุคคลและสถาบัน เพื่อสืบสวน สอบสวน และได้มา
ซึ่งเรื่องราว ข่าว ภาพ และเหตุการณ์นั้น ๆ

* แนวทางเผยแพร่ โปรดดูในหน้า ๕๑

๓. เลือกคัด เรื่องราว ข่าว ภาพ และ เหตุการณ์ ตามในข้อ ๑. และ ๒. จัดเข้าหมวดเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐาน
๔. เรียบเรียงข่าวและเหตุการณ์ที่บันทึกไว้ให้เป็นเรื่องราวโดยเฉพาะ หรือติดต่อกันไป
๕. ดูกคัด เก็บรักษา ทำสารบาญ และ บัตรคำหรรษ์ค้นเรื่องราว ข่าว ภาพ เหตุการณ์ และเอกสารสำคัญของชาติ ทั้งปัจจุบัน และอดีต
๖. ศึกษาค้นคว้าตำนานหรือที่มา ของเรื่องและเอกสารนั้น ๆ แล้ว รวบรวมหรือเรียบเรียงเข้าเรื่องไว้เป็นหมวดหมู่
๗. เผยแผ่ บันทึก เอกสาร เรื่องราว ข่าว หรือ ภาพ ในส่วน ที่พึงเปิดเผยได้ เพื่อประโยชน์แก่การศึกษา

(๔) กองโบราณคดี

แนวทางดำเนินงาน

๑. ปรับปรุงเสริมสร้างอาคารและจัดตั้ง คีตวัตถุ โบราณวัตถุ ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ตามหลักวิชา
๒. จัดตั้งหน่วยศิลปากร ดำรวจขุดทะเบียน และขุดค้นโบราณรักษา ซึ่งโบราณวัตถุสถาน และจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานประจำท้องถิ่น

๓. จัดการศึกษาค้นคว้าและแลกเปลี่ยนความรู้วิชาการพิพิธภัณฑ์และโบราณคดี
๔. ติดต่อแลกเปลี่ยน ยืม หรือให้ยืม ซึ่งศิลปวัตถุ กับพิพิธภัณฑ์สถานทั้งภายในและภายนอกประเทศ
๕. แลกเปลี่ยนอาจารย์ และ นักศึกษา ทางพิพิธภัณฑ์และโบราณคดี
๖. ร่วมมือกับสภาการพิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ (International Council of Museums หรือ ICOM) เพื่อปรับปรุงพิพิธภัณฑ์สถานและโบราณคดีให้เข้าระบอบสากล
๗. เผยแพร่ความรู้ทางพิพิธภัณฑ์และโบราณคดี ให้เข้าถึงประชาชน

(๕) กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์

แนวทางดำเนินงาน

๑. ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม ขำระ เรียบเรียง แปลและพิมพ์ เอกสาร ตำรา ตำนาน ประวัติศาสตร์ ขนบประเพณี คำนานอักษรศาสตร์ และวรรณคดี ของไทยและของประเทศใกล้เคียง เพื่อทำการวิจัย และติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้และเอกสารกับบุคคลและสถาบันอื่น

* โปรดดูหน้า ๕๐

๒. ดัชนี รวบรวม ถอด ถ่ายตัวอักษร อ่าน แปล พิมพ์ จารึก
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประเทศไทย ทั้งที่พบภายในและภายนอกประเทศ
และติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้กับนักปราชญ์และนักศึกษากลับไป
๓. ปรับปรุงซ่อมแซมและสร้างอาคารหอสมุดแห่งชาติให้พอแก่การเก็บ
รักษาหนังสือได้เป็นหมวดหมู่
๔. จัดทำบัตรและบัญชีหนังสือ ให้เข้ามาตรฐานสากล และจัดหา
หนังสือตำราความรู้ใหม่ ๆ เพื่อบริการแก่นักศึกษาและประชาชน
ให้ได้รับความสะดวกในการศึกษาค้นคว้ายิ่งขึ้น
๕. ติดต่อขอผู้เชี่ยวชาญ มาช่วยปรับปรุงหอสมุดแห่งชาติ และขอ
รับทุนการศึกษาวิชาบรรณารักษ์และภาษาตะวันออก
๖. รักษาเอกสารสำคัญ หนังสือหายาก และสมุดภาพที่มีอยู่ในหอสมุด
แห่งชาติ ด้วยวิธีการถ่ายไมโครฟิล์มส่งไปเก็บรักษาไว้ในหอสมุด
หรือสถานที่เก็บรักษา ทั้งภายในและภายนอกประเทศ
๗. ขยายการติดต่อแลกเปลี่ยนหนังสือและความรู้เกี่ยวกับวิชาการ
หอสมุด กับหอสมุดและสถาบันอื่น
๘. เผยแพร่ความรู้เรื่องหอสมุด วรรณคดี อักษรศาสตร์ ประวัติ-
ศาสตร์ และอื่น ๆ

* โปรดดูหน้า ๕๑

(๒) กองสถาปัตยกรรม

แนวทางดำเนินงาน

๓. ออกแบบ เขียนแบบ และพิมพ์แบบสถาปัตยกรรม
๒. คำนวณ วางผัง ควบคุมงาน ตรวจงาน และดำเนินการก่อสร้างตามแบบสถาปัตยกรรมทั่วไป
๓. รวบรวมแบบอย่างอาคารและสิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมไว้เป็นแบบฉบับมาตรฐาน
๔. ศึกษาค้นคว้าวิจัยปรับปรุงมาตรฐานการก่อสร้างให้ดียิ่งขึ้น หาวิธีประหยัดค่าก่อสร้างโดยส่งเสริมให้ใช้วัสดุและเครื่องมือทุ่นแรงและเวลา
๕. ทดลอง ส่งเสริม เผยแพร่ ผลิตภัณฑ์วัสดุก่อสร้างที่ทำขึ้นภายในประเทศให้นิยมแพร่หลาย ส่งเสริมและค้นคว้าให้วัสดุก่อสร้างมีคุณภาพดียิ่งขึ้น
๖. รับฝึกงานนักศึกษาที่สถาบันการศึกษาส่งมาให้ฝึก
๗. ติดต่อร่วมมือประสานงานกับกองหัตถศิลป์ ในส่วนที่เกี่ยวกับศิลปทางสถาปัตย์ จิตรกรรม ประติมากรรม มัณฑนศิลป์ และสถาปัตยกรรมไทย
๘. ตรวจและทำการซ่อมโบราณสถาน พระราชฐาน และอาคารให้ถูกต้องและประณีตเรียบร้อยตามหลักวิชา

๙. ติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางสถาปัตยกรรมและวิศวกรรมกับบุคคลและสถาบันทางสถาปัตย์และวิศวกรรมทั้งภายในและภายนอกประเทศ
๑๐. เผยแผ่ความรู้และผลงานสถาปัตยกรรมและวิศวกรรม

(๗) กองหัตถศิลป์

แนวทางดำเนินงาน

๑. ปรับปรุงก่อสร้างอาคาร ตามหลักวิชา จัดตั้งขึ้นเป็นศาลาศิลป์ (Art-Gallery)*
๒. รวบรวม และ ดอกคัต ช่อม เขียน พิมพ์ ถ่ายภาพ ถ่ายแบบ ถอดแบบ ภาพวาดลาย จิตรกรรม ประติมากรรม มัณฑนศิลป์ และสถาปัตยกรรมของไทย จัดทำประวัติและคำอธิบาย เก็บรักษาไว้เป็นแบบฉบับมาตรฐาน
๓. ออกแบบ เขียนแบบ ดอกแบบ ย่อแบบ ขยายแบบ บัน ห่อ แกะ ฉลุ จำลอง จำหลัก ลงรัก ปิดทองดองชาด ประดับมุก ประดับกระจก และ ตกแต่งประดับประดา
๔. ติดต่อประสานงานกับกองสถาปัตยกรรม ในการคุมงาน ตรวจงาน การก่อสร้าง ช่อมแซม บูรณะ พระราชฐาน ปุณณียสถาน อาคาร และสถานก่อสร้างทางประวัติศาสตร์ และ ปัจจุบัน เฉพาะแบบสถาปัตยกรรมไทย

* เพื่อจัดตั้งศาลาศิลป์แห่งชาติ (The National Gallery of Art)

๕. จัดการศึกษาค้นคว้าและติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางจิตรกรรม ประติมากรรม มัณฑนศิลป์ และสถาปัตยกรรมไทย กับบุคคล และสถาบันระหว่างชาติ
๖. จัดตั้งโรงเรียน นักศึกษา จิตรกร ประติมากร และสถาปนิก เพื่อสร้างและผลิตงานศิลป์ให้ประณีต และก้าวหน้ายิ่งขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง
๗. เผยแผ่ผลงานศิลป์ ทางจิตรกรรม ประติมากรรม มัณฑนศิลป์ และสถาปัตยกรรม ของไทย ให้เป็นที่รู้จักกันโดยกว้างขวางแพร่หลายยิ่งขึ้น

ในการแบ่งแยกแนวทางดำเนินงานของแต่ละกองไว้ดังนี้ แม้ในชั้นแรกจะยังไม่สามารถจัดทำได้ทุกข้อไปพร้อมกัน แต่เมื่อได้พยายามดำเนินงานไปตามแนวทางนั้นเป็นข้อ ๆ ในที่สุด งานของแต่ละกองก็ย่อมดำเนินได้เต็มรูปครบทุกข้อ ทั้งอาจแก้ไขปรับปรุงและขยายให้กว้างขวางแพร่หลายยิ่งขึ้นตามความเหมาะสมด้วย และในทางปฏิบัติทุกกองจำเป็นต้องติดต่อประสานงานกันโดยใกล้ชิด เช่น งานออกแบบ ตลอดจนและซ่อมเครื่องดนตรี เครื่องโขนละครของกองการดัดดัด ควรจะได้รับความร่วมมือจากกองหัตถศิลป์ การซ่อมแซมบูรณะศิลปวัตถุและโบราณวัตถุสถาน หรือก่อสร้างอาคารของกองโบราณคดี และกองอื่น ๆ ควรจะได้รับความร่วมมือจากกองสถาปัตยกรรมและกองหัตถศิลป์ การค้นคว้าทางประวัติศาสตร์และวรรณคดี ของกองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ ควรจะได้รับความร่วมมือจากกอง

โบราณคดี และกองจดหมายเหตุแห่งชาติ การสืบสวนค้นคว้าทำ
อธิบายและประวัติของศิลปวัตถุและโบราณวัตถุสถาน ของกอง
หัตถศิลป์และของกองโบราณคดี ควรจะได้รับความร่วมมือจากกอง
จดหมายเหตุแห่งชาติและจากกองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ เช่นนี้
เป็นต้น เพื่อให้ความรู้และการงานทางศิลปและวิทยาการในหน้าที่ของ
แต่ละกองที่ผลิตออกไปเกิดผลสมบูรณ์และมีหลักฐานมั่นคงรอบคอบ
เป็นที่เชื่อถือและอำนวยความสะดวกแก่ส่วนรวมได้เป็นอย่างดี

โรงเรียนนาฏศิลป์

และ

โรงเรียนศิลปศึกษา

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามความมุ่งหมายดังกล่าว
ข้างต้น และให้มีให้งานศิลปและวิทยาการต้องสะดุดหยุดลง เพราะ
ขาดบุคคลผู้จะสืบต่อรับช่วงความรู้ความชำนาญทางศิลปวิทยาการ
แต่ตัวอย่างในหน้าที่ของกองนั้น ๆ กรมศิลปากรจึงได้จัดตั้ง :-

(๑) โรงเรียนนาฏศิลป์ ขึ้นอยู่ในสังกัดของกองการสังคีต
ให้การศึกษาวงเวียนระคนพ้องรำและดนตรี แก่กุลบุตรกุลธิดาต่อไป
ดังกล่าวไว้ในข้อ ๔ แห่งแนวทางดำเนินงานของกองการสังคีต

(๒) โรงเรียนศิลปศึกษา ขึ้นอยู่ในสังกัดของกองหัตถศิลป์
ให้การศึกษาวงจิตรกรรม ประติมากรรม มัณฑนศิลป์ สถาปัตยกรรม
ไทย และโบราณคดี ดังกล่าวไว้ในข้อ ๕ แห่งแนวทางดำเนินงานของ

กองหัตถศิลป์ และข้อ ๓ แห่งแนวทางดำเนินงานของกองโบราณคดี และโรงเรียนศิลปศึกษา^๕ ให้มีฐานะอย่างเป็นทางการเป็นโรงเรียนเตรียมของมหาวิทยาลัยศิลปากรด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

อนึ่ง ตามที่ได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยศิลปากรขึ้นเป็นสถาบันการศึกษาทางจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรมไทย มณฑนศิลป์ และโบราณคดี ฯลฯ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๖ เป็นต้นมานั้น แม้ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร อธิบดีกรมศิลปากร เป็นผู้อำนวยการมหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง แต่ในทางปฏิบัติ ต้องอาศัยข้าราชการผู้มีความรู้ความชำนาญในศิลปและวิทยาการนั้น ๆ ในกรมศิลปากร เป็นผู้สอนและช่วยปฏิบัติดำเนินงานการศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากรด้วย

แต่งานการศึกษาของโรงเรียนศิลปศึกษาและมหาวิทยาลัยศิลปากร ปัจจุบันนี้ยังไม่เข้ารูปที่จะดำเนินไปได้ด้วยดี เพราะขาดงบประมาณ และขาดสถานที่ ซึ่งเป็นอาคารและบริเวณของตัวเอง เป็นเหตุให้นักเรียนและนักศึกษาต้องปะปนกับข้าราชการโดยไม่จำเป็นต้องอยู่ตลอดเวลา จำต้องได้รับการแก้ไขด้วยความขะมักเขม้นอย่างเอางานเอาการและเป็นจริงเป็นจังต่อไป เวลานี้ก็กำลังจัดการแก้ไขปรับปรุงเท่าที่พอจะจัดทำได้อยู่แล้ว ถ้าได้รับงบประมาณและมีสถานที่ของตัวเอง ก็มีทางที่จะแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นและมีหวังก้าวหน้าต่อไปได้.

ตัวอย่างวิธีการเผยแพร่

(๒) กองการสังคีต

- (๑) ทำเป็นสุจิตร์ประกอบการแสดง
- (๒) จัดพิมพ์คำรา ตำนาน และเรื่องราวของโขน ละคอน พ่อนรำและดนตรี ออกจำหน่ายจ่ายแจก
- (๓) จัดพิมพ์โน้ตเพลง ออกจำหน่ายจ่ายแจก
- (๔) ทำแผ่นเสียงเพลงไทยขึ้นไว้จำหน่ายตามที่ผู้ต้องการ
- (๕) ถ่ายและพิมพ์ภาพโขนละคอนพ่อนรำและดนตรี ขึ้นไว้จำหน่ายและจ่ายแจก แก่บุคคลและสถาบัน
- (๖) ถ่ายทำเป็นภาพยนตร์

ฯลฯ

(๔) กองโบราณคดี

- (๑) เปิดให้ประชาชนเข้าชม หรือนำชม พิพิธภัณฑ์และโบราณวัตถุสถาน
- (๒) จัดให้บรรยายหรือแสดงภาพประกอบคำบรรยายความรู้ทางพิพิธภัณฑ์และโบราณวัตถุสถาน
- (๓) จัดทำสมุดนำชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ และพิพิธภัณฑ์สถานประจำท้องถิ่น
- (๔) จัดทำและพิมพ์คำอธิบายและภาพศิลปวัตถุและโบราณวัตถุสถาน
- (๕) ถ่ายและจำลองภาพโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และ โบราณสถานออกจำหน่ายจ่ายแจก
- (๖) จัดแสดงศิลปวัตถุตามสมัยและจัดพิพิธภัณฑ์เคลื่อนที่

ฯลฯ

(๕) กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์

- (๑) ปาฐกถา
- (๒) แสดงประวัติตัวอักษรและหนังสือเพื่อประโยชน์แก่การศึกษา
- (๓) จัดทำสมุดนำชมหอสมุดแห่งชาติ
- (๔) จัดทำและพิมพ์คำอธิบายเกี่ยวกับสมุดภาพ ตูลายรดน้ำ หนังสือหายาก
- (๕) จัดพิมพ์ประวัติ ตำนาน เอกสาร ฯลฯ
- (๖) หัศนศึกษาจากภาพยนตร์และภาพนิ่ง
- (๗) จัดห้องสมุดเคลื่อนที่

ฯลฯ

หน่วยศิลปากร

ที่ตั้งสำนักงานและจังหวัดที่อยู่ในเขตอารักขา

หน่วยศิลปากรที่ ๑ ตั้งที่ทำการที่อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีหน้าที่ตรวจตราดูแลรักษาโบราณสถาน และพิพิธภัณฑสถานในเขตจังหวัดลพบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สระบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท และอุทัยธานี รวม ๗ จังหวัด

หน่วยศิลปากรที่ ๒ ตั้งที่ทำการที่อำเภออุททอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีหน้าที่ตรวจตราดูแลรักษาโบราณสถาน และพิพิธภัณฑสถานในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสงคราม กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ รวม ๗ จังหวัด

หน่วยศิลปากรที่ ๓ ตั้งที่ทำการที่อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย มีหน้าที่ตรวจตราดูแลรักษาโบราณสถานและพิพิธภัณฑสถานในเขตจังหวัดสุโขทัย นครสวรรค์ กำแพงเพชร ตาก อุตรดิตถ์ พิษณุโลก พิจิตร และเพชรบูรณ์ รวม ๘ จังหวัด

หน่วยศิลปากรที่ ๔ ตั้งที่ทำการที่อำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีหน้าที่ตรวจตราดูแลรักษาโบราณสถานและพิพิธภัณฑสถานในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน รวม ๗ จังหวัด

หน่วยศิลปากรที่ ๕ ตั้งที่ทำการที่อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา มีหน้าที่ตรวจตราดูแลรักษาโบราณสถานและพิพิธภัณฑสถานในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง ตราด และจันทบุรี รวม ๗ จังหวัด

หน่วยศิลปากรที่ ๖ ตั้งที่ทำการที่อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีหน้าที่ตรวจตราดูแลรักษาโบราณสถานและพิพิธภัณฑสถานในเขตจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด และอุบลราชธานี รวม ๗ จังหวัด

หน่วยศิลปากรที่ ๗ ตั้งที่ทำการที่อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี มีหน้าที่ตรวจตราดูแลรักษาโบราณสถานและพิพิธภัณฑสถานในเขตจังหวัดอุดรธานี หนองคาย เลย ขอนแก่น สกลนคร นครพนม มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ รวม ๘ จังหวัด

หน่วยศิลปากรที่ ๘ ตั้งที่ทำการที่อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา มีหน้าที่ตรวจตราดูแลรักษาโบราณสถานและพิพิธภัณฑสถานในเขตจังหวัดสงขลา ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี กระบี่ พังงา ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส รวม ๑๔ จังหวัด.

(มีแผนที่แสดงเขตของหน่วยศิลปากรท้ายเล่ม)

